

12 Απριλίου 2015

Άγιοι της εκκλησίας: οι προστάτες της φύσης

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το Άγιο Πνεύμα χαριτώνει τους αγίους με τη θεία χάρη, ώστε οι άγιοι να

οικειοποιούνται τη φύση και να συμπεριφέρονται ως καλοί οικονόμοι. Τους διδάσκει την αγάπη για κάθε κτίσμα. Ο Άγιος δέχεται τον κόσμο ευχαριστιακά ως δώρο του Θεού και λαμβάνει την ορθή θέση απέναντί του. Η ψυχή συμπάσχει για κάθε ύπαρξη.

Η ανιδιοτελής αγάπη την οποία βιώνουν οι Άγιοι της Εκκλησίας, είναι διαφορετική από την αγάπη που προβάλλει ο κόσμος. Η αγάπη του Αγίου είναι αγάπη που αγκαλιάζει και αγιάζει ολόκληρη τη φύση, περιλαμβάνοντας ακόμα και την αγάπη προς το εχθρικό στοιχείο.

Αυτό γίνεται έτι μάλλον κατανοητό, αν δεχθούμε τον ορισμό του π. Ιωάννη Ρωμανίδη για την ανιδιοτελή αγάπη, σύμφωνα με τον οποίο είναι «η απαλλαγμένη παντός συμφέροντος και πάσης ανάγκης».⁸² Κάτι τέτοιο, όσο και αν φαίνεται δύσκολο για τον πεπτωκότα άνθρωπο, αποτελεί σύμφωνα με τον [\[1\]](#) [\[2\]](#) [\[3\]](#) [\[4\]](#) καθηγητή Ν. Μπαλατσούκα «βασικό χρέος στον άνθρωπο της Εκκλησίας, γιατί στηριζόμενος σ' αυτήν την αγάπη μπορεί να σταθεί αντικειμενικά και σωστά απέναντι στο συνάνθρωπο και στο φυσικό κόσμο».

Αντεπεξερχόμενοι στο χρέος αυτό, συμπεριφέρονται οι Άγιοι ως καλοί οικονόμοι, «οικονόμος καλός ποικίλης χάριτος Θεού» (Α' Πέτρου 4, 10), και δεν επιτρέπουν τον αφανισμό ειδών της χλωρίδας και της πανίδας, τα οποία κινδυνεύουν ή μπορεί να κινδυνεύσουν στο μέλλον.

Χαρακτηριστικό είναι το εκ του Γεροντικού του Σινά παράδειγμα, στο οποίο αναφέρεται ότι ο δίκαιος Γεώργιος επέτρεψε σε πεινασμένους Σαρακηνούς να κυνηγήσουν αγριοκάτσικα, χωρίς όμως να σκοτώσουν περισσότερα από ένα, όσο ήταν επαρκές για να κορέσουν τη πείνα τους. Στην προσπάθειά τους όμως να σκοτώσουν και δεύτερο, το τόξο έσπασε. [\[5\]](#) [\[6\]](#) [\[7\]](#) [\[8\]](#)

Κάθε τι ζωντανό, τα φυτά, τα ζώα και κάθε κτίσμα, αντιμετωπίζονταν με ασυνήθιστη συμπόνια από τον άγιο Σιλουανό τον Αθωνίτη. Η συμπεριφορά αυτή δεν ήταν ένα παθολογικό φαινόμενο, αλλά αληθινά ένα υπερφυσικό μεγαλείο και ευσπλαχνία κατά χάριν. Ο Γέροντας δίδασκε πώς άνευ ανάγκης, ούτε φύλλο κόβεται από το δέντρο, ούτε αγριολούλουδο δεν πατιέται. Χαρακτηριστικά επίσης παραδείγματα αποτελούν ο άγιος Σεραφείμ του Σαρώφ, ο οποίος είχε αναπτύξει ιδιαίτερους δεσμούς με μια άρκτο και ο άγιος Γεράσιμος ο Ιορδανίτης με ένα λέοντα.

Ο άγιος Τρύφωνας είναι ο προστάτης των 85 φυτών, των λαχανικών και ο άγιος Μόδεστος είναι ο προστάτης των ζώων. Ιδιαίτερης βαρύτητας είναι η διδαχή του αββά Ισαάκ του Σύρου, κατά την οποία τα ζώα παύουν να είναι άγρια προς τον

άνθρωπο, όταν οσφραίνονται το άρωμα της, αγιότητάς του.

Στη ζωή των Πατέρων και των Αγίων βιώνεται μία μυστική σχέση προς τη φύση, η οποία οφείλεται ακριβώς στην ασκητική και ιδιαίτερα στη νηστευτική συμπεριφορά απέναντι στον κόσμο. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά από τη ζωή ορισμένων ασκητών, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα ίσως να είναι αυτό του Φραγκίσκου της Ασίζης, ο οποίος θεωρείται πως είναι ένας από τους ελάχιστους, που είδε εκ νέου μετά από πολλούς αιώνες με οπτική παρθένα τον κόσμο. Διέβλεπε στη φύση έντονη την παρουσία του Θεού μέσα από συμβολισμούς.^[9]

Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι το Άγιο Πνεύμα χαριτώνει τους αγίους με τη θεία χάρη, ώστε οι άγιοι να οικειοποιούνται τη φύση. Τους διδάσκει την αγάπη για κάθε κτίσμα και η ψυχή συμπάσχει για κάθε ύπαρξη, αγαπά και συμπονεί ακόμα και τους εχθρούς και τα δαιμόνια, διότι εξέπεσαν από το αγαθό και την αρετή. Ενώ ο διάβολος προσπαθεί να εντοπίσει τεχνάσματα να παρασύρει τον άνθρωπο, τον ασκητή, ο άγιος εντείνει πνευματικά τις προσπάθειές του και διαρκώς γρηγορεί.^[10]

Ως αποτέλεσμα όλων των ανωτέρω ο Άγιος δέχεται τον κόσμο ευχαριστιακά ως δώρο του Θεού και λαμβάνει την ορθή θέση απέναντί του. Επαναφέρει τον εαυτό του ως κυρίαρχο και οικονόμο, στην αρμονική-αγαθή και φιλική σχέση με τον κόσμο, όπως ζούσε στην προπρωτική κατάσταση, καθώς δέχεται τη φύση ως ευλογία και την αναφέρει ως ιερέας και λειτουργός στον Δημιουργό Θεό. Η αναφορά «τα σα εκ των σων, σοι προσφέρομεν, κατά πάντα και διά πάντα» τοποθετεί τον κόσμο στον σωστό προορισμό του. Όλα δημιουργήθηκαν για να μετάσχουν στη δόξα του Δημιουργού «τα πάντα δι' αυτού και εις αυτόν έκτισται» (Κολ. 1,16).^[11]

^[1] Θεόκριτοφ, 2003, σ. 93.

^[2] Μπαλατσούκας, 1996, σ. 180.

^[3] Δοσίθεος, αρχιμ. σ. 28-30.

^[4] Ρωμανίδης, 2010, σ. 129.

^[5] Μπαλατσούκας, 1996, σ. 180.

^[6] Δοσίθεος, αρχιμ., 1998, σ. 32.

^[7] Μπαλατσούκας, 1996, σ. 138.

[\[8\]](#) Ware, 2008, σ. 11.

[\[9\]](#) Νικολαΐδης, 1990, σ. 41-44.

[\[10\]](#) Μπαλατσούκας, 1996, σ. 149.

[\[11\]](#) Μπαλατσούκας, 1996, σ. 181.

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «Αρχή της Αειφορίας και Ορθόδοξο ήθος: Μία νέα προοπτική στην οικολογική ηθική», του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡ. ΤΣΟΥΡΑΠΑ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντα καθηγητή τον Χρήστο Τερέζη και αξιολογητές τους Νικόλαο Κόϊο και Βασίλειο Φανάρα.